

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

18 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Krajewski (przewodniczący)

SSN Adam Doliwa (sprawozdawca)

SSN Kamil Zaradkiewicz

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 18 lutego 2026 r. w Warszawie
skargi kasacyjnej J.G.

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie

z 19 lipca 2022 r., VII AGa 332/22,

w sprawie z powództwa J.G.

przeciwko O. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

o zapłatę,

1. oddala skargę kasacyjną;

**2. zasądza od powódki na rzecz pozwanej 2700 (dwa tysiące
siedemset) złotych tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

Adam Doliwa Marcin Krajewski Kamil Zaradkiewicz

UZASADNIENIE

J.G. wniosła o zasądzenie od pozwanej O. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. kwoty 83 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi.

Wyrokiem z 13 stycznia 2020 r. Sąd Okręgowy w Warszawie utrzymał w mocy nakaz zapłaty z 11 stycznia 2019 r. w całości (pkt 1) i rozstrzygnął o kosztach procesu (pkt 2).

Sąd Okręgowy ustalił, że na podstawie umowy z 15 maja 2017 r. powódka zobowiązała się do wykonania prac wskazanych w załączniku do tej umowy. Powódce przysługiwało prawo do wynagrodzenia umownego (§ 3 i § 4) na podstawie podpisanego protokołu odbioru oraz faktur do tego protokołu. Protokół odbioru został sporządzony 8 czerwca 2018 r. i strona pozwana podpisała go bez żadnych zastrzeżeń, działając przez upoważnioną do tego osobę – K.O. W protokole zamieszczono adnotację, że do wykonania pozostały czerpnia powietrza do piwnicy oraz weryfikacja wentylacji śmietnika. W odniesieniu do pierwszego przypadku jako przyczynę niewykonania prac podano: „w momencie frontu prac czyli w chwili udostępnienia frontu robót”, w drugim zaś: „do uzgodnienia sposób wykonania”. Oba przypadki podpadają pod warunki wskazane w umowie, tj. § 6, gdzie udostępnienie frontu robót zostało określone jako obowiązek zamawiającego. Sąd Okręgowy podkreślił jednocześnie, że pozwana nie zarzucała, aby powódka uchylała się od dokończenia robót w tym zakresie.

Na podstawie poczynionych ustaleń Sąd pierwszej instancji przyjął natomiast, że zgodnie z postanowieniami umowy, tj. jej § 3 i § 4, powódka nabyła uprawnienie do wystawienia faktury VAT za wykonanie przedmiotu umowy.

Wyrokiem z 19 lipca 2022 r. Sąd Apelacyjny w Warszawie zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że uchylił nakaz zapłaty z 11 stycznia 2019 r. i oddalił powództwo (pkt I) oraz rozstrzygnął o kosztach postępowania apelacyjnego (pkt II).

Sąd Apelacyjny wywiódł, iż Sąd pierwszej instancji błędnie zakwalifikował łączącą strony umowę jako umowę o dzieło. W ocenie Sądu drugiej instancji umowa z 15 maja 2017 r. stanowiła określoną w art. 647 k.c. umowę o roboty budowlane, bowiem zgodnie z § 1 umowy: „Wykonawca przyjął do wykonania roboty polegające na wykonaniu systemu instalacji wentylacji lokali mieszkalnych, lokali usługowych, komórek lokatorskich”, których szczegółowy opis stanowić miał załącznik nr 2 do umowy. Jako integralną część ww. umowy, w jej § 11 pkt 5, określono również rysunki wykonawcze. Poza obowiązkiem zapłaty wynagrodzenia, w umowie przewidziano

dla Zamawiającego dodatkowo obowiązek udostępnienia Wykonawcy frontu robót w zakresie niezbędnym do wykonania przedmiotu umowy, dostępu do energii elektrycznej i wody oraz dokonania odbioru końcowego wykonanego systemu instalacji (§ 6).

W ocenie Sądu Apelacyjnego „Protokół” z 8 czerwca 2018 r. nie stanowił protokołu odbioru, ale jedynie pismo z komisyjnego przekazania dokumentacji i określenia prac pozostałych do wykonania bez jednoczesnego zaakceptowania już wykonanych i dokonania ich odbioru.

Od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie skargę kasacyjną wywiodła powódka, która zaskarżyła orzeczenie w całości. Zaskarżonemu orzeczeniu zarzuciła:

- naruszenie przepisów, skutkujących nieważnością postępowania, tj. art. 394 pkt 4 k.p.c. w zw. z art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej, art. 6 ust. 1 Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności; art. 379 pkt 5 w zw. z art. 382 i 386 § 4 k.p.c., a także art. 156¹ k.p.c.
- naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 373 § 1 w zw. z art. 328 § 1 i 4 k.p.c.; art. 382 k.p.c.; art. 385 k.p.c.; art. 480¹ § 1 i 2 w zw. z art. 485 w zw. z art. 201 k.p.c.; art. 386 § 1 i 4 k.p.c.; art. 99 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie; art. 102 k.p.c.

Skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości ze zniesieniem postępowania i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i odrzucenie apelacji pozwanego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwana wniosła o jej oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powódki okazała się bezzasadna.

W pierwszej kolejności należało rozpatrzyć zarzut naruszenia art. 379 pkt 4 k.p.c. wobec rozpoznania apelacji przez sędziego, który zdaniem skarżącej został nieprawidłowo powołany, co doprowadziło do nieważności postępowania.

Na marginesie wskazać należy, że skarżąca omyłkowo i błędnie zarzuciła naruszenie art. 394 pkt 4 k.p.c., zamiast art. 379 pkt 4 k.p.c., co wynikało z treści uzasadnienia skargi kasacyjnej.

Skarżąca nie wskazała jednak na jakiegokolwiek konkretne okoliczności (poza powołaniem sędziego przez Krajową Radę Sądownictwa po zmianach ustawowych), które mogłyby prowadzić do wniosku o istnieniu obiektywnie uzasadnionych wątpliwości co do wskazanego w skardze sędziego, a tym bardziej do sformułowania wniosku o nieważności postępowania. Powołanie sędziego sądu powszechnego na wniosek aktualnie funkcjonującej Krajowej Rady Sądownictwa, ukształtowanej na mocy obowiązujących przepisów ustawowych, nie jest bowiem okolicznością, która może prowadzić do przyjęcia, że postępowanie z udziałem takiego sędziego jest dotknięte nieważnością w rozumieniu art. 379 k.p.c. (zob. wyrok SN z 21 sierpnia 2025 r., II CSKP 899/23). W tym stanie rzeczy sformułowany w skardze kasacyjnej zarzut (także w postaci przyczyny przyjęcia skargi do rozpoznania) w postaci nieważności postępowania nie tylko nie został wykazany, ale nawet uprawdopodobniony.

Ponadto podkreślenia wymaga, że zgodnie z pkt 1 uchwały składu 7 sędziów SN z 10 października 2024 r., III CZP 44/23, żądanie sędziego lub wniosek o wyłączenie sędziego od rozpoznania sprawy oparte wyłącznie na okolicznościach towarzyszących powołaniu tego sędziego nie wywołuje skutków prawnych; w takiej sytuacji stosuje się per analogiam art. 53¹ § 2 i 3 k.p.c.

Niezależnie od tego wskazać należy, że w przypadku zastrzeżeń co do niezawisłości i bezstronności sędziów powódka mogła skorzystać z przysługujących jej instrumentów procesowych, np. wniosku o wyłączenie sędziego (por. postanowienie SN z 4 czerwca 2025 r., I CSK 2941/24). Zaniechanie takich czynności w toku postępowania a powoływanie się na wątpliwości co do bezstronności i niezawisłości sędziów dopiero w skardze kasacyjnej stanowi bez wątpienia nadużycie prawa procesowego w rozumieniu art. 4¹ k.p.c.

Pozbawienie strony możliwości obrony praw w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. obejmuje sytuacje, w których z powodu naruszenia przepisów postępowania przez sąd, strona, wbrew swej woli, została faktycznie pozbawiona możliwości działania

w postępowaniu lub jego istotnej części, jeżeli skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji. Chodzi przy tym o faktyczny brak możliwości działania (obrony), bez względu na to, czy działanie strony mogłoby mieć znaczenie dla rozstrzygnięcia. Zatem przy analizie, czy doszło do pozbawienia strony możliwości obrony swych praw w sposób prowadzący do nieważności postępowania w rozumieniu art. 379 pkt 5 k.p.c. należy najpierw rozważyć, (1) czy nastąpiło naruszenie przepisów procesowych, następnie zbadać, (2) czy uchybienie to wpłynęło na możliwość strony działania w postępowaniu (a więc czy istniał związek przyczynowy między naruszeniem przepisu prawa a pozbawieniem możliwości działania), wreszcie ocenić, (3) czy skutków tego uchybienia nie można było usunąć przed wydaniem orzeczenia w danej instancji. Dopiero w razie kumulatywnego spełnienia tych trzech przesłanek można uznać, że strona została pozbawiona możliwości obrony (zob. postanowienie SN z 19 marca 2026 r., I CSK 220/26).

Zdaniem skarżącej nieważność postępowania miała polegać także na odmiennej ocenie materiału dowodowego dokonanej przez Sąd drugiej instancji. W ocenie Sądu Najwyższego w składzie rozpoznającym sprawę w niniejszej sprawie nie może być mowy o pozbawieniu strony możliwości obrony swoich praw. W toku sprawy powódka cofnęła wnioski dowodowe, tym samym sama pozbawiła się możliwości wykazania zasadności powództwa. Ponadto twierdzenia skarżącej, jakoby intencją cofnięcia wniosków dowodowych było nieprzedłużanie postępowania należy uznać za lakoniczne i nieuzasadnione. Sąd drugiej instancji wprost stwierdził, że powódka nie sprostowała ciążącemu na niej obowiązku z art. 6 k.c. Niewywiedzenie z przeprowadzonych dowodów wniosków zbieżnych z argumentacją skarżącej nie świadczy o pozbawieniu jej możliwości obrony jej praw.

Z tej przyczyny Sąd Najwyższy uznał, że w sprawie nie zaistniała nieważność postępowania, a zarzuty skargi co do naruszenia przepisów prawa procesowego nie mogły zostać uznane za zasadne.

W ocenie Sądu Najwyższego nie są uzasadnione również pozostałe podniesione przez skarżącą zarzuty naruszenia przepisów postępowania.

W kontekście dalszych zarzutów skargi kasacyjnej należy przypomnieć, iż w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się też, że art. 382 k.p.c. tylko wyjątkowo może stanowić usprawiedliwioną podstawę skargi kasacyjnej. Sytuacja taka ma miejsce zwłaszcza wówczas, jeżeli skarżący wykaze, że sąd drugiej instancji bezpodstawnie pominął część zebranego w sprawie materiału, orzekając wyłącznie na podstawie materiału zgromadzonego przed sądem pierwszej instancji albo opart swe merytoryczne orzeczenie na własnym materiale, z pominięciem wyników postępowania dowodowego przeprowadzonego przez sąd pierwszej instancji, a uchybienie to, mogło mieć wpływ na wynik sprawy. Należy przy tym odróżnić sytuację, w której sąd drugiej instancji nie uzupełnia postępowania dowodowego od sytuacji, gdy sąd przy ferowaniu wyroku pomija materiał zgromadzony w sprawie. Regulacja z art. 382 k.p.c. ma charakter ogólnych wytycznych, skierowanych do sądu orzekającego w danej sprawie, wobec czego ze swej istoty nie może być w postępowaniu apelacyjnym naruszona (samodzielnie) w sposób kwalifikowany, widoczny "na pierwszy rzut oka". Postępowanie odwoławcze w ramach k.p.c. opiera się na modelu apelacji pełnej, który nie ogranicza apelującego jedynie do wskazania podstaw określonych w kodeksie, lecz na podstawie art. 382 k.p.c. przyznaje mu także możliwość wprowadzenia nowego materiału dowodowego i faktycznego. W obowiązującym aktualnie modelu apelacji pełnej sąd drugiej instancji powtórnie rozpoznaje sprawę merytorycznie, w granicach zaskarżenia, co zakłada konieczność dokonania ustaleń faktycznych, z uwzględnieniem materiału sprawy zgromadzonego zarówno w pierwszej, jak i drugiej instancji. W ramach kompetencji rozpoznawczej i kontrolnej sąd drugiej instancji może podtrzymać ustalenia faktyczne stanowiące podstawę wydania wyroku sądu pierwszej instancji, albo je zmienić, nawet bez przeprowadzenia postępowania dowodowego uzasadniającego odmienne ustalenia, chyba że szczególne okoliczności wymagają ponowienia lub uzupełnienia tego postępowania (zob. wyrok SN z 20 sierpnia 2025 r., II CSKP 1660/22).

Sąd odwoławczy dokonał odmiennych ustaleń faktycznych na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego przez Sąd pierwszej instancji, co w ramach systemu apelacji pełnej należało uznać za prawidłowe.

Potwierdzenia nie znalazł także zarzut dotyczący zasądzenia kosztów zastępstwa procesowego. Sąd drugiej instancji szczegółowo i trafnie rozstrzygnął o kosztach postępowania zarówno pierwszoinstancyjnego jak i drugoinstancyjnego.

Mając powyższe na względzie Sąd Najwyższy na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. oddalił skargę kasacyjną powódki. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono zgodnie z art. 98 § 1, 1¹ i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt 6, § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie.

Adam Doliwa

Marcin Krajewski

Kamil Zaradkiewicz

(P.H.)

[r.g.]